

سازمان آموزش و پرورش استثنای کشور

جدول سجاده

پایه هفتم متوسطه اول

گروه با آسیب شنوایی

معاونت آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی
سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

haqan.ir

سجده ی سجاد آموزش صحیفه سجادیه

زین العابدین علیه السلام

پایه هفتم متوسطه اول گروه با آسبب شنوایی

ناظر : دکتر پروین قربانیان
مشاور علمی : فاطمه اژدری

کارگروه تدوین :
سمیه امیدی - راحله فرهمندی - صدرا طیبی - متین حسنی

معاونت آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی
سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

سجده ی سجاده

آموزش مفاهیم صحیفه سجادیه
پایه هفتم متوسطه اول گروه با آسبب شنوایی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲	 مقدمه
۳	 آشنایی با زندگی نامه امام سجاده (ع)
۴	 نگاهی کوتاه به زندگی امام سجاده (ع)
۹	 دعا در حالت بیماری
۱۰	 ترجمه بخش اول دعای پانزدهم صحیفه سجادیه
۱۱	 شرح و تفسیر بخش اول دعای پانزدهم صحیفه سجادیه
۱۴	 ترجمه بخش دوم دعای پانزدهم صحیفه سجادیه
۱۵	 شرح و تفسیر بخش دوم دعای پانزدهم صحیفه سجادیه
۱۷	 دعای پایانی
۱۸	 منابع

خدای بزرگ و مهربان با حکمت و دانش بی پایان خود، پیامبران زیادی را برای راهنمایی ما انسان ها فرستاده است تا راه درست زندگی کردن را به ما نشان دهند. حضرت محمد (ص) آخرین پیامبر و پیامبر ما مسلمانان است. بعد از رحلت پیامبر اکرم (ص)، امامان معصوم (ع)، رهبری جامعه اسلامی را برعهده گرفتند. همه‌ی امامان معصوم (ع) برای هدایت مردم به راه راست تلاش می کردند، آنها از هر فرصتی برای راهنمایی مردم استفاده می کردند و با اخلاق و رفتار خود مسیر درست زندگی کردن را به مردم نشان می دادند.

امام چهارم، امام سجاد (ع) هم مانند دیگر امامان، با رفتار و شیوه زندگی بی نظیر خود الگوی خوبی برای ما مسلمانان است. ایشان در هنگام راز و نیاز با خدا، دعاهای زیبا و آموزنده ای می فرمودند. "صحیفه ی سجادیه" نام کتابی است که دعاهای امام سجاد (ع) در آن جمع آوری شده است. خواندن این دعاها هم به ما آرامش می دهد و هم بر اخلاق و رفتارمان تأثیر خوبی می گذارد.

بخشی از دعاهای امام سجاد (ع)، جهت آشنایی دانش آموزان عزیز با آسیب شنوایی به زبان ساده و قابل فهم در این محتوی آموزشی گردآوری شده است و امید بر آن است که چراغ راهی برای روشن تر شدن مسیر زندگی شما عزیزان باشد.

زندگینامه امام سجاد(ع):

امام سجاد (ع) فرزند امام حسین (ع) است.
امام سجاد (ع) بعد از واقعه عاشورا و شهادت پدرش امام حسین (ع) به امامت رسید.

امام سجاد (ع) چهارمین امام شیعیان است.
امام سجاد (ع) پنجم شعبان سال ۳۸ هجری در شهر مدینه به دنیا آمد.
امام سجاد(ع) حدود ۳۵ سال امامت کردند.
امام سجاد (ع) توسط فرد ظالمی به نام هشام بن عبدالملک با زهر مسموم شدند و به شهادت رسیدند.
پیکر پاک ایشان در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

صحیفه سجاده:

یکی از ویژگی های امام سجاد (ع) این بود که با خدای مهربان بسیار راز و نیاز می کرد و همیشه دعا می خواند.
وقتی دشمنان اسلام نگذاشتند که امام سجاد به طور مستقیم مردم را راهنمایی کند، امام با دعا و نیایش خود پیام های اخلاقی را به مردم می گفتند و به آن ها درس زندگی می دادند.
بعضی از دعا های امام سجاد(ع) در کتابی به نام "صحیفه سجاده" جمع آوری شده است.

کتاب صحیفه سجاده مانند قرآن کریم کتابی است که در آن در مورد مسائل دینی، اخلاقی و رفتاری مطالب مفیدی نوشته شده است، به همین دلیل بعضی ها به کتاب صحیفه سجاده لقب "خواهر قرآن" داده اند.
در کتاب صحیفه سجاده ۵۴ دعا از امام سجاد (ع) آمده است.

نگاهی کوتاه به زندگی امام سجاده(ع):

*زمانی که امام سجاده (ع) می خواست آماده ی وضو گرفتن و نماز خواندن شود، رنگشان می پرید چون که می دانست می خواهد در برابر چه کسی بایستد و نماز بخواند. ایشان عبادت کردن را بزرگترین حق خدا بر گردن انسان می دانست. از خدا خجالت می کشید که او را به خاطر پاداش یا عذاب عبادت کند، او خدا را فقط به خاطر نعمت ها و خود خدا عبادت می کرد. به خاطر همین امام سجاده (ع) را زینت بخش عبادت کنندگان می خوانند که همان "زین العابدین" است.

*امام سجاده (ع) زمانی که گرفتار می شد، زمانی که از زیادی نعمت خوشحال می شد، زمانی که بین دو نفر را آشتی می داد یا زمانی که نماز و قرآن می خواند و ... سجده های طولانی داشت که سبب شد لقب "سجاده" را به ایشان بدهند. "سجاده" یعنی کسی که زیاد سجده می کند.

*امام سجاده (ع) در دعاهاى خود از ذکر "صلوات" زیاد استفاده می کرد و با اینکار سعی می کرد تا اهل بیت را بیشتر و بهتر به مردم بشناساند.

*امام سجاده (ع) توانستند با استفاده از دعا مردمی را که دچار انحراف و فساد اخلاقی شده بودند را به عبادت خدا هدایت کند و در کنار آن مردم با استفاده از آن دعاها توانستند مفاهیم سیاسى مورد نظر ایشان را هم متوجه شوند.

*امام سجاده (ع) همیشه خشم خود را کنترل می کرد و می فرمود:

"گوارترین نوشیدنی ها برای من فرو بردن خشم است."

به خاطر همین بود که بعد از واقعه عاشورا در مقابل قاتلان پدرش خشمش را فرو برد و راه پدر را ادامه داد و توانست اهل بیت را به مردم معرفی کند.

*یکی از مهم ترین هدف های عاشورا معرفی اهل بیت بود و امام سجاده (ع) در خطبه ای که در امپراتوری شام بیان کرد، با فاش کردن جنایات یزید در کربلا، مهم ترین کار برای معرفی اهل بیت را انجام داد و باعث شد تا مردم قیام کرده و یزید را از مدینه بیرون کنند.

*امام سجاد (ع) از "مناظره" هم برای معرفی عاشورا و اهل بیت استفاده می کردند. یکی از مهم ترین مناظرات ایشان، مناظره با پیرمردی از شام در دوران اسارت بود. زمانی که پیرمرد شروع به ناسزا گویی کرد و حرف هایش تمام شد، امام سجاد (ع) با خواندن چندین آیه از قرآن ارزش اهل بیت را برای او یادآوری کرد و در نهایت پیرمرد از کار خود پشیمان شد و توبه کرد.

*امام سجاد (ع) شجاع و نترس بود و با وجود اینکه ابن زیاد او را تهدید به کشتن کرد فرمود:

"آیا ما را تهدید می کنی؟ مگر نمی دانی کشته شدن عادت ما و شهادت باعث افتخار ماست."

زمانی که امام سجاد (ع) در کوفه سخنرانی می کرد بی وفایی مردم کوفه و اینکه توسط پیامبر بابت این بی وفایی سوال و جواب می شوند را به آن ها یاد آوری کرد و در بخش از سخنرانی خود فرمود:

"ای مردم کوفه از کاری که با پدرم حسین (ع) انجام دادید خوشحال نباشید. واقعه عاشورا یک اتفاق بزرگ بود. جانم به فدای کسی که کنار رود فرات به شهادت رسید و آتش جهنم پاداش کسی که او را به شهادت رساند." مردم کوفه بعد از شنیدن سخنرانی امام سجاد (ع) گریه کردند و از او خواستند تا انتقام بگیرند ولی امام سجاد در مقابل آن ها فرمود: "از شما می خواهم نه ما را یاری کنید و نه با ما بجنگید."

*امام سجاد (ع) در برابر برخی اتفاقات سکوت معناداری می کردند که به آن "تقیه" می گویند.

"تقیه" یکی از راه های مبارزه در فرهنگ اسلامی است. تقیه امام سجاد (ع) در برخی از اتفاقاتی که بعد از واقعه عاشورا افتاد باعث شد تا ایشان کشته نشود.

*امام سجاد (ع) همیشه مردم را به صدقه دادن تشویق می کرد. همیشه قبل از غذا خوردن، مقداری از آن را صدقه می داد. به هر چیزی که به عنوان صدقه می داد اول بوسه می زد چون ایمان داشت هر صدقه ای اول به دست خدا می رسد و بعد به دست نیازمند. او هم مانند پدر بزرگش امام علی (ع) هر شب کیسه های نان را بر دوش می انداخت و به در خانه فقرا می برد و صدقه پنهانی را باعث خاموش شدن خشم خدا می دانست. بعد از اینکه امام سجاد (ع) به شهادت رسید مردم متوجه شدند چه کسی پنهانی برای آنها نان می آورد.

*امام سجاد(ع) هم مانند دیگر امامان و پیامبران دارای "علم غیب" بود. علم غیب به دو صورت وجود دارد: علم غیب مطلق فقط مخصوص خداوند است و علم غیب نسبی در اختیار پیامبران و امامان است و از خدا پنهان نیست. امام سجاد (ع) علاوه بر علم غیب از علوم معمول هم آگاهی داشتند. به طوری که زهری از دانشمندان زمان امام سجاد(ع) در باره ی او گفته است: "کسی را فقیه تر از امام سجاد (ع) ندیدم."

*امام کسی است که از هر آلودگی و گناهی پاک باشد، یعنی معصوم باشد. امام سجاد (ع) و همه امامان معصوم بودند و امام سجاد (ع) در این مورد می فرماید: "امام حتما معصوم است واین را در ظاهر فرد نمی توان دید."

*امام سجاد (ع) با صدای خوش قران می خواندند. وقتی سقاها از کنار منزل امام رد می شدند، با شنیدن صدای خوش امام سجاد (ع) می ایستادند و گاهی آنقدر آنجا می ماندند که قطره قطره آب از مشک آبی که همراه داشتند می چکید و مشک خالی می شد ولی سقاها نمی توانستند لذت شنیدن صدای خوش قرآن را ترک کنند.

*امام سجاد (ع) می فرمایند:

"اگر به فقیران ظلم کنید، مال یتیمان را بخورید و به آن ها ظلم کنید ، زنانی که همسرانشان از دنیا رفته اند را آزار دهید و امر به معروف و نهی از منکر را ترک کنید، خداوند بارش باران را از شما دور می کند و به جای ان بلا و گرفتاری را نصیب شما می کند . اگر بیماری را عیادت کنید، تا زمانی که از آنجا بیرون نروید فرشته ها دور شما می چرخند و برایتان دعا می کنند."

*امام سجاد (ع) هر موقع در نماز به آیه "مالک يوم الدين" می رسید بسیار زیاد آن را تکرار می کرد و می فرمود:

"اگر همه دنیا و زمین از بین برود ولی قرآن با من باشد هیچ ترسی نخواهم داشت." *با وجود اینکه در زمان امام سجاد (ع) مردم از اهل بیت فاصله گرفته بودند ولی امام بر همه چیز دقت داشتند و رسیدگی می کردند. مثلاً زمانی که بعضی از شیعیان برای امامان مقام بالاتری در نظر گرفتند و آن ها را هم ردیف خدا قرار دادند امام به سختی با آن ها مقابله کرد و با دعا کردن، باطل بودن اعتقاد آن ها را نشان داد.

*در زمان امام سجاد (ع) گروهی از افراد از مردم دور شده بودند و بدون توجه به حال مردم، فقط عبادت می کردند. یک سال مردم برای بارش باران و نجات از خشکسالی از آنها خواستند که دعا کنند ولی آنها هر چه دعا کردند خبری از باران نشد!.... امام نزدیک آن ها شد و به آن ها فرمود:

"از کعبه دور شوید؛ اگر خدا یکی از شما را دوست داشت حتما دعایتان را اجابت می کرد."

امام جلوتر رفت و شروع به دعا و نیایش کرد و هنوز دعایش تمام نشده بود که بارش باران شروع شد.

*دوران امامت امام سجاد (ع) از تاریک ترین دوران های امامان است که به آن "دوران سقوط فرهنگ اسلامی" می گویند. با این حال امام برای گسترش ایمان و زنده کردن اسلام از روش های تازه ای استفاده کرد. او باعث شد که عاشورا تا قیامت زنده بماند و راه را برای به وجود آمدن دانشگاه های انسان سازی و اسلام شناسی در دوران امام صادق (ع) و امام باقر (ع) باز کرد.

*امام سجاد (ع) مخفیانه فرزندش امام محمد باقر (ع) را به عنوان رهبر و امام بعدی تربیت کرد و همینطور یاران و شاگردان زیادی را برای دفاع از اسلام در مقابل دشمنان پرورش دادند. شیعیان از زمان امام سجاد (ع) شکل گرفتند.

*امام سجاد (ع) از هر فرصتی برای ترویج دین اسلام استفاده می کردند. از جمله ی آن ها برده هایی بودند که مرتب در خانه ی آن ها آموزش می دیدند و آزاد می شدند.

نام برخی از شاگردان امام سجاد (ع):

جابر بن عبدالله
انصاری

ابو خالد کابلی

سعید بن جبیر

سعید بن مُسَیَّب

چند قیام مهم دوران امامت امام سجاد (ع):

قیام مدینه

قیام توأیین

قیام مختار

دعای پانزدهم صحیفه سجادیه

دعا در حالت بیماری

اِذَا مَرَضَ أَوْ نَزَلَ بِهِ كَرْبٌ وَ بَلِيَّةٌ

دعای پانزدهم صحیفه سجادیه از دعا‌های امام سجاد (ع) است در زمان‌هایی که بیمار می‌شود یا غم و اندوهی به او دست می‌دهد و یا گرفتار مصیبت و رنجی است.

امام سجاد (ع) در این دعا حالت سلامتی و بیماری را با هم مقایسه می‌کند و هر کدام از این دو حالت را نعمتی می‌داند. علت اینکه چرا سلامتی نعمت است کاملاً روشن است ولی علت اینکه بیماری را نعمت می‌داند این است که بیماری گناهان انسان را می‌شوید و نامه اعمال او را روشن می‌کند و در نتیجه باعث می‌شود انسان در برابر بیماری صبور و شکیبا باشد و سلامتش را از خدا می‌خواهد تا بتواند به وظایف خود عمل کند زیرا که شرط هر کار سلامتی است.

در واقع امام سجاد (ع) در این دعا درک تازه‌ای از بیماری به انسان می‌دهد و دعایش این پیام را دارد که هم سلامتی نعمت است و هم گاهی بیماری نعمت است.

ترجمه بخش اول دعای پانزدهم صحیفه سجادیه

پروردگارا! حمد و سپاس تو برای توست به خاطر آنچه پیوسته با آن زندگی می کنم از سلامت بدن، همچنین حمد و سپاس تو را می گویم به خاطر آنچه از بیماری ها در جسم من پدید آورده ای.

خدای من! نمی دانم کدام یک از این دو حالت سزاوارتر به شکر توست و کدام زمان از این حالت ها شایسته تر برای حمد و ستایش توست.

آیا وقت صحت و سلامتی که در آن روزی های پاکیزه ات را برای من گوارا ساخته ای و به من نشاط بخشیده ای تا رضایت تو را طلب کنم و به من توان داده ای تا به اطاعت از تو موفق شوم برتری دارد؛ یا وقت بیماری ام که مرا به وسیله آن از گناهان پاک کرده ای؟ و نعمت هایی که به سبب آن بیماری و درد و رنج به من هدیه فرموده ای تا آنچه بر پشت من از گناهان سنگینی می کند، سبک شود و مرا از گناهایی که در آن غرق شده ام پاک سازد و برای توبه به درگاہ آگاه سازد و سرانجام گناهانم را به واسطه نعمتی که از گذشته به من ارزانی داشته ای از بین ببرد.

خداوندا در طول ایام بیماری این نعمت را به من بخشیده ای که نویسندگان نامه اعمال، خوبی ها را در نامه اعمال من می نویسند که نه در قلب من خطور کرده و نه بر زبانم جاری شده و نه اعضای بدن من آن را با سختی انجام داده است، بلکه به سبب لطف و احسان تو به من می باشد.

شرح و تفسیر بخش اول دعای پانزدهم صحیفه سجادیه

الطاف الهی در حال بیماری

امام سجاد (ع) در این دعا اول به سراغ حمد و سپاس خداوند هم در حالت سلامتی و هم در حالت بیماری رفته است و می فرماید:

"پروردگارا! حمد و سپاس تو برای توست به خاطر آنچه پیوسته با آن زندگی می کنم از سلامت بدن، همچنین حمد و سپاس تو را می گویم به خاطر آنچه از بیماری ها در جسم من پدید آورده ای."

کلمه عربی "عَلَّه" در این دعا به معنی چیزی است که تغییر و دگرگونی ایجاد می کند و از آنجا که بیماری مصداق روشن است در بیشتر موارد به بیماری اطلاق می شود. و به گفته خلیل احمد در اصل به معنای چیزی است که انسان را به خود مشغول می کند و از آنجا که بیماری چنین است این کلمه برای بیماری به کار می رود.

سپس امام سجاد (ع) در ادامه این دعا می فرماید:

"خدای من! نمی دانم کدام یک از این دو حالت سزاوارتر به شکر توست و کدام زمان از این حالت ها شایسته تر برای حمد و ستایش توست."

و این گونه است که امام هر دو حالت را از نعمت های خداوند می داند که اگر در دو کفه ترازو قرار بگیرند با هم برابری می کنند و هر کدام آثار مطلوب خود را دارند.

و آنگاه امام می فرماید: "آیا وقت صحت و سلامتی که در آن روزی های پاکیزه ات را برای من گوارا ساخته ای و به من نشاط بخشیده ای تا رضایت تو را طلب کنم و به من توان داده ای تا به اطاعت از تو موفق شوم برتری دارد؛ یا وقت بیماری ام که مرا به وسیله آن از گناهان پاک کرده ای؟

و نعمت هایی که به سبب آن بیماری و درد و رنج به من هدیه فرموده ای تا آنچه بر پشت من از گناهان سنگینی می کند، سبک شود و مرا از گناهانی که در آن غرق شده ام پاک سازد و برای توبه به درگاہ آگاه سازد و سرانجام گناهانم را به واسطه نعمتی که از گذشته به من ارزانی داشته ای از بین ببرد."

کلمه عربی "طِبَات" در این بخش از دعا جمع "طِب" و به چیزی گفته می شود که انسان از آن لذت می برد. بنابراین مفهوم وسیعی دارد که غذاها و مکان ها و زمان ها و امکانات دیگر را که موجب لذت روح و جسم انسان است شامل می شود.

"نشاط" چیزی است که عمل به آن موجب خوشی انسان است هر چند که لذت معنوی باشد. و در اصل به معنی حرکت و گشودن گره است.

امام سجاد (ع) در این قسمت از دعا به دو نکته مهم اشاره می کند :
نکته اول:

آثار سلامتی است که باعث می شود انسان از نعمت های خداوند مهربان استفاده کند، شکر نعمت های او را به جا آورد و برای جلب رضایت خدا نشاط پیدا کرده و بندگی خدا را بکند.

نکته دوم:

این سخن حکیمانه و حساب شده است که آیا نعمت سلامتی مهم تر است یا نعمت بیماری؟
نعمت سلامتی که مشخص است و در وقت بیماری هم از یک سو مرا از گناهان پاک می کنی و از سوی دیگر مرا مشمول نعمت های خود قرار می دهی که هر کدام افتخار بزرگی است.

(در این دعا منظور از نعمت هایی که خدا در حال بیماری به انسان می دهد پاداش هایی است که در برابر صبر و شکر خدا به او داده می شود).

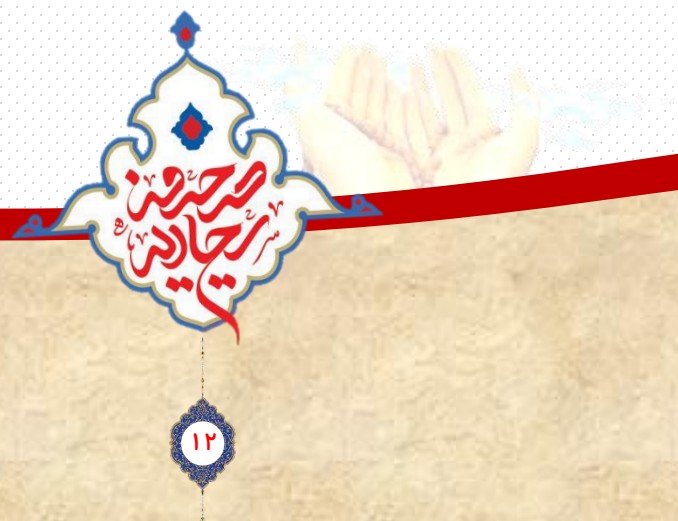
امام سجاد (ع) چهار نتیجه را برای نعمت سلامتی و نعمت بیماری بیان می کند:

اول من را از بار خطا و لغزش ها سبک می کند؛

دوم مرا از آلودگی به گناهان شستشو می دهد؛

سوم سبب می شود من به فکر توبه و جبران اشتباهات گذشته بیافتم؛

چهارم گناهانم را از بین می برد.

انواع گناهان:

"خطیئات" اشاره به گناهانی دارد که انسان آن را از روی عمد انجام نمی دهد ولی چون به علت بی توجهی خودش دچار آن گناه شده پس در برابر آن مسئول است. "سیئات" گناهانی است که انسان از روی عمد انجام می دهد. در این دعا امام سجاد (ع) به گناهانی اشاره می کند که خداوند به سبب بیماری از نامه اعمال انسان پاک می کند. و نکته مهم این است که یادآوری این منافع و اثرات باعث آرامش روح بیماران می شود و می دانیم که یکی از بهترین راه های درمان بیماری ها، آرامش روح است.

روایت شده است که سلمان یکی از یاران پیامبر بیمار شده بود، پیامبر اکرم (ص) به عیادت او رفتند و فرمودند:
"ای سلمان برای تو هنگام بیماری سه فایده بزرگ است:
اول به یاد خدا می افتی؛

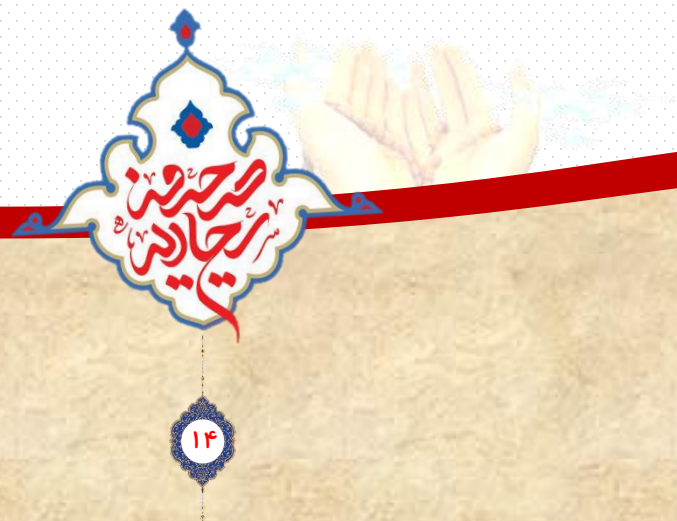
دوم دعای تو در این حالت اجابت می شود؛
سوم بیماری هیچ گناهی برای تو باقی نمی گذارد و همه را از بین می برد."
در جمله بعد این دعا امام سجاد (ع) می فرماید:
"خداوندا در طول ایام بیماری این نعمت را به من بخشیده ای که نویسندگان نامه اعمال، خوبی ها را در نامه اعمال من می نویسند که نه در قلب من خطور کرده و نه بر زبانم جاری شده و نه اعضای بدن من آن را با سختی انجام داده است، بلکه به سبب لطف و احسان تو به من می باشد."

این جمله نشان می دهد که بیماری نه تنها پاک کننده گناهان است، بلکه سبب می شود که خداوند به فرشتگان دستور دهد تا اعمال خوب و مهمی را در نامه اعمال انسان بنویسند و این خبر خوب دیگری است برای بیماران تا آرامش بیشتری به دست آورند.

ترجمه بخش دوم دعای پانزدهم صحیفه سجادیه

خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست؛
و آنچه را برای من راضی شدی محبوب من گردان
و آنچه را از مشکلات بیماری بر من وارد کرده ای ؛ آسان ساز
و مرا از آلودگی به گناهیانی که در گذشته انجام داده ام، پاک فرما
و شر آنچه را در گذشته مرتکب شده ام از من محو ساز!
خداوندا! مرا از لذت عافیت بهره مند کن
و آرامش و سلامتی را به من بچشان
و خروج مرا از بیماری به سوی عفو قرار ده
و تحول مرا از این بیماری که مرا بر زمین افکنده است، به گذشت از گناهانم برسان
و مرا از این ناراحتی به سوی آسایش از جانب خودت رهایی بخش
و سلامتی مرا از این شدت و سختی به گشایش از ناحیه خودت فراهم ساز.
اگر من این همه درخواست از تو دارم به خاطر این است که :
تو حتی بدون تقاضا، احسان و نیکی می کنی
و نعمت های بزرگ می بخشی
و بخشنده مطلق و کریم و دارای جلال و عظمت هستی.

شرح و تفسیر بخش دوم دعای پانزدهم صحیفه سجادیه

بیماری از نگاهی دیگر

امام در این بخش از دعا از زاویه دیگری به بیماری ها نگاه می کند و از خداوند ده چیز را درخواست می کند.
اول مسأله رضایت به رضای خداست و دوست داشتن آن چیزی که خدا دوست دارد:

"خداوندا بر محمد و آل محمد درود فرست؛ و آنچه را برای من راضی شدی محبوب من گردان."

انسان گاهی وقت ها از چیزی نفرت دارد ولی به خاطر فرمان خدا، آن را تحمل می کند ولی گاهی به جایی می رسد که آن چیز را به خاطر اینکه که خدا فرموده است و در تقدیر او قرار داده است، بسیار دوست دارد که این مقام انسان های عارف و صالح است که نفرت و دوست داشتنشان وابسته به خواست خداست.
دوم می فرماید:

"و آنچه را از مشکلات بیماری بر من وارد کرده ای ؛ آسان ساز ."

که آسان شدن این مشکلات از دو راه ممکن می شود:

یکی اینکه تحمل انسان زیاد شود؛

و یا اینکه بیماری کاهش پیدا کند.

سومین و چهارمین درخواست امام سجاد (ع) در این دعا این است که:

"و مرا از آلودگی به گناهانی که در گذشته انجام داده ام، پاک فرما ؛

و شر آنچه را در گذشته مرتکب شده ام از من محو ساز!"

بعضی از مفسران این دو جمله را هم معنی می دانند در حالی که می توان بین این دو جمله فرق گذاشت چون بعضی از گناهان فقط انسان را آلوده می کند و شر دیگری به دنبال ندارد مثل اینکه کسی غذای حرام بخورد، ولی بعضی از گناهان باعث گناهان دیگری می شود و شرهای دیگری به دنبال دارد مانند غیبت و تهمت که سرچشمه جنایت و خونریزی هستند.

بنابراین امام سجاد (ع) از خدا می خواهد تا او را از هر دو این گناهان نجات دهد .
در پنجمین و ششمین درخواست از خدا می خواهد:

"خداوند! مرا از لذت عافیت بهره مند کن و آرامش و سلامتی را به من بپشان."
فرق معنی کلمه عافیت و سلامتی در این است که عافیت بیشتر در جایی استفاده می شود که سابقه بیماری وجود دارد ولی سلامت این گونه نیست و وقتی این دو کلمه را جداگانه استفاده می کنیم ممکن است هم معنی باشند.
سپس امام در ادامه از خداوند می خواهد:

"و خروج مرا از بیماری به سوی عفوت قرار ده و تحول مرا از این بیماری که مرا بر زمین افکنده است، به گذشت از گناهانم برسان و مرا از این ناراحتی به سوی آسایش از جانب خودت رهایی بخش و سلامتی مرا از این شدت و سختی به گشایش از ناحیه خودت فراهم ساز."

در این جا یک حقیقت برای انسان آشکار می شود که چقدر زیبا است که پایان بیماری انسان با بخشش و رحمت خدا همراه باشد و زمانی که انسان از بستر بیماری بلند می شود بداند که گناهانش در این بیماری بخشیده شده و نامه اعمالش از تاریکی گناه پاک شده و روحش نیز در کنار جسمش نجات یافته است و این سلامتی باعث موفقیت او برای انجام کارهای خیر است.

در پایان این دعا امام سجاد (ع) صفات پنجگانه ای برای خدا بیان می کند:
"اگر من این همه درخواست از تو دارم به خاطر این است که :

تو حتی بدون تقاضا، احسان و نیکی می کنی و نعمت های بزرگ می بخشی و بخشنده مطلق و کریم

و دارای جلال و عظمت هستی."

در این قسمت از دعا کلمه "ذوالجلال" اشاره به صفات صلیبه خداوند دارد یعنی خدا از هر نقص و خطایی پاک است و کلمه "الاکرام" اشاره به صفات ثبوتیه خدا اشاره دارد و به معنای کمال خداوند است.

دعای پایانی

بار الها! از این که نعمت بزرگ سلامتی را به ما ارزانی داشته ای؛ تو را شکر می گوئیم
و هنگام بیماری نیز، شاکریم؛
چون می دانیم کفاره گناهان ما و جبران خطاهای گذشته
و سبب عنایت و لطف بیشتر توست.
همه از سوی توست و همه خواست تو و همه صلاح و مصلحت و عنایت تو نسبت به
ماست؛
آنچه از دوست می رسد نیکوست.
خداوندا! آگاهی، بیداری، صبر و شکیبایی به ما عنایت کن
که نه در سلامتی مغرور شویم و نه در بیماری نا امید.
بار الها! اگر چه بیماری ها نعمت هستند ولی می دانیم نعمت سلامتی برتر است؛
چون که برای اطاعت از فرمان تو توفیق بیشتری به ما می دهد.
خدایا! به همه بیماران شفا و صبر بده
و همه را مشمول عنایت خاص خود قرار بده!

آمین یا رب العالمین.

منابع

۱. قرآن کریم.
۲. صحیفه سجادیه، دعا‌های امام زین‌العابدین (ع)، ترجمه و شرح.
۳. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، انتشارات دارالکتب الاسلامیه.
۴. مطهری، مرتضی، آشنایی با سیره امامان معصوم (ع)، انتشارات صدرا.
۵. مرکز پژوهش‌های اسلامی، زندگی و سیره امام سجاد (ع).
۶. کتب درسی آموزش قرآن و پیام‌های آسمانی دوره متوسطه اول

